

Адыгэ
Республикэм
и Лышхъхэ
и Указ

Медалэу «Адыгеим
и Щытхъуэхъ»
зыфиорэр
В. А. Порхановым
фэгъэшъошгъэным
ехыллагъ

Адыгэ Республикэм ыпашхъхэ гъэхъгъэ ин дэдэхэр зэрэщырилэхэм фэшл медалэу «Адыгеим и Щытхъуэхъ» зыфиорэр Порханов Владимир Алексей ыкхъом — псауныгъэм икхъуэхумэнклэ къралыгъо бюджет учреждениеу «Научно-ушэтэкло институту, край клиникэ сымэджэщэу N 1-у профессору С. В. Очаповскэм ыцлэ зыхъырым» иврач шхъалэ фэгъэшъошгъэнуу.

Адыгэ Республикэм
и Лышхъхэ
ТХЪАКЛУШЫНЭ
Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
гээтхалэм и 31-рэ,
2016-рэ илһэс
N 37

Бизнесыр хэбзэгъэуцугъэм диштэу

Адыгеим и Лышхъхэу
Тхъаклушынэ Аслъан
предпринимательхэм яфитыныгъэхэм якхъуэхумэнклэ Уполномоченнэу
Адыгэ Республикэм щыцлэ Зэфэс Владислав тыгъуасэ ригъэблэгъэгъагъ. 2015-рэ илһэсэм Иофзу ашлагъэм икхъуэхумэнклэ афэгъэхъыгъэу ащ кыфлотыгъ.

В. Зэфэсэм кызырилуагъэмклэ, предпринимательхэм яфитыныгъэхэм якхъуэхумэн республикэм аналэ щытырагъэты, цыфхэм яеплыкхэхэр, республикэм и Лышхъхэ игъоу ыльэгъухэрэр кыдалытэхэзэ, чиновникхэм кьолхъэ тын-ыхыныр кьахэмыфэным лъэплъэх. Илһэсэу икыгъэм Уполномоченнэм ыцлэклэ тхыгъэ 24-рэ кьагъэхыгъ, предприниматель 58-мэ ялофыгъохэм еж ышхъэклэ ар ахэплъагъ.

— Предпринимательхэм кьалэтыр Иофыгъохэр зэрэхэгъэу кышлалэтыхэрэм афэдэх. Нахыбэмклэ ахэр зэпхыгъэхэр хэбзалахъхэр, технологиякхэхэр гъэфедэгъэнхэр, коммерческэ чы-

фэхэмклэ процентхэр зэрэинхэр, чыфэм итыжынкхэ палъэхэр зэрэцыхлэхэр ары. Роспотребнадзорым ыльэныкхэоки тхъау-сыхэ тхыльхэр ахэлыгъэх, чыгухэм япхыгъэ зэнэкхокхэу кьахэтэджэхэрэри зэшлохыгъэнхэмклэ Иофыгъохэр кьалэтых, — кылуагъ Зэфэс Владислав.

Уполномоченнэм кызырэхигъэщыгъэмклэ, зэкхэ тхыльгъу кьалэклэхагъэхэм ахэплъагъэх, документхэм Иоф адашлагъ, предпринимательхэм нахыбэрэмклэ яфедэ хэпъу кьалэтыгъэ Иофхэр зэшлохыгъэ хъугъэх. Ащ нэмыклэу Адыгэ Республикэм ипредпринимательхэм яфитыныгъэхэм якхъуэхумэнклэ Уполномоченнэм дэжэ щызэхашгъэ общественнэ

эксперт советым тегъэпсыхъагъэу хэбзэгъэуцугъэм фэхъурэ зэхокхыныгъэхэр цыфхэм икхъоу зэхарагъэшлыкхынхэм пае кьэбар жугъэм иамалхэр кызыфагъэфедэх. Обществоннэ лэпылэгъу 29-мэ муниципальнэ лъэгаплэм тетэу рекомендацыехэр алэкла-гъахъэх, зэхэфын Иофхэр зэшлуахых.

— Республикэм предпринимательствэм ыльэныкхэоки Иофхэр щытэрэзынхэр ары зэкхэми зэдытипшэрылпыр. Нафэу зэрэщытымклэ, республикэм иэкономикэ ихэхоныгъэкхэ предпринимательствэм мэхъанэшхо илэу щыт. Правовой шлопырым Иоф щызышлэрэ цыфхэм кьагурылон фае ялоф тэрэзэу клэкхыным тызэригъэгумэклэрэр. Мыщ дэжым хэгъэунэфыкхыгъэн фае бизнесыр хэбзэгъэуцугъэм диштэу республикэм щыгъэпсыгъэн, Иофшлэплэ чыпхлэхэр щызэхэщэгъэн, хэбзэлахъхэр бюджетым гъэклогъэн зэрэфаехэр, — кыхигъэщыгъ Адыгеим и Лышхъхэ.

Предпринимательствэм лэпылэгъу етыгъэным пае кыыхагъэ-кхырэ ахъщэр зыфитегъэпсыхъгъэ лъэныкхэхэм апэлугъэхъгъэным ыкхэ шлогъэ икхъу кытэу гъэфедэгъэным лыплъэнхэ зэрэфаер джыри зэ агу кыгъэ-кхыжыгъэ Тхъаклушынэ Аслъан. Зэфэс Владислав республикэм и Лышхъхэ кыфилотыгъэ бизне-

сым ихэхоныгъэкхэ ахъщэр атегъэгъэным фэгъэзэгъэ комиссием епхыгъэу тхъау-сыхэ тхыль кызыралэклэмыхъагъэр. Ащ Иофшлэн зэрэзэхэщэгъэм зэкхэми зышагъэгъэзэн амал ялагъ, ащклэ ишлуагъэ кьэклуагъэ структурэм хэтхэм япчъагъэ нахыбэ шыгъэным фэгъэхыгъэ унашъом. Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат игъо зэрильэгъугъагъэм тетэу, илһэс зауэлэклэ узэклэбэжымэ ащ хэгъэхъагъэх предприниматель сообществэм, муниципалитетхэм, общественнэ организациехэу цыфхэм яфитыныгъэхэр кьэуэхумэгъэнхэм афэгъэзагъэхэм ялыкхэхэр.

Бизнес цыкхлурэ гурытымрэ ясубъектхэм кьэралыгъо лэпылэгъоу алэклахъэрэри нахыбэ хъугъэ. 2014-рэ илһэсэм сомэ миллион 449,1-рэ ахэм алэкла-гъэхъагъэмэ, 2015-рэ илһэсэм ар сомэ миллион 564,2-рэ хъугъэ. Предприниматель 533-мэ лэпылэгъу аратыгъ, ащ ишлуагъэклэ илһэсэм кыкхлэклэу Иофшлэплэ чыпхлэ 627-рэ зэхашэн алъэкхыгъ.

В. Зэфэсэм кызырилуагъэмклэ, Адыгэ Республикэм щыпсэурэ предпринимательхэм яфитыныгъэхэм якхъуэхумэнклэ Уполномоченнэм институт Иофшлэнклэ зэкхэ игъоу фальэгъугъэхэр кыдилытэщытх.

Лъэныкхэо пстэумкхэ фэхъазырых

Джырэ фэдэ уахътэу оххэр, мылхэр кызыщыжъужыхъу, гъэтхэ ошххэр кызыщызэкхлэлыкхэхэрэм псыхъохэм псэу адэтыр кьадэуным, псэуплэхэм, губгъохэм акхъаным ищынагъо Урысыем исубъектыбэхэм ялэ мэхъу, гумэкхыгъуабэ кьафихъэуи бэрэ кыхэкхыгъ.

Адыгеири а гумэкхыгъом кыу-хъэрэп. Ащ фэшл псыхъохэм псэу адэтым изытет, ахэм кьахэхоштымэ, кьахэхон ыльэ-кхыштыр зыфэдизыр пэшлорыгъэш прогноз илһэс кьэс ашлы, зэрар ащ кымыхыным зыфагъэхъазырых.

АР-м цыфхэр кьэуэхумэгъэнхэмклэ ыкхэ ошлэ-дэмышлэ Иофхэмклэ и Комитет ипашэу Блэгъожь Юрэ кызырилуагъэмклэ, псыхъоу цыкхлэху Фэдэ, Чехрак, Псыарыщ зыфилохэрэр кьыдэкхыхэмэ, Кошхъэблэ районым ит псэуплэхэм кьаклэхъан ыльэкхыштыр, псыхъоу Лабэ кьыдэуэмэ, Красногвардейскэ районым ипсэуплэхэм зэрар кьа-

фихынкхэ шынагъоу, Чехрак, псыхъоу Айрюм игъусэу, Джэ-джэ районым ипсэуплэхэмклэ гумэкхыгъоу прогнозэу ашлыгъэхэм кьагъэлъэгъуагъ.

Ау ар псыр кьадэуэм ары... Комитетым ипашэ кызырэкхыгъэхэмклэ, ащ фэдэ гумэкхыгъо типсыхъохэм кьахыным ищынагъо мы илһэсэм щыцлэ. Псыхъохэм псэу адэтым кьахъомэ зэрар кымыхыным фытегъэпсыхъэгъэ планэу агъэнэфэгъагъэм кыдилытытэрэ Иофшлэн шхъалэхэр зэкхэри гъэцэклагъэ хъугъэ. 2016-рэ илһэсэм федеральнэ, республикэ ыкхэ муниципальнэ бюджетхэм кьахъыгъэу сомэ миллион 93,81-

рэ мы Иофшлэнхэм аналъагъэхъанэу агъэнэфэгъ. Ащ имыза-кхъоу, АР-м ипашэхэм яунашъо-клэ, ошлэ-дэмышлэ Иоф кьэхъу-мэ, ащ кызыдихыгъэ тхъамы-клагъохэм ядэгъэзыжынын пэ-луагъэхъанэу сомэ миллион 107,845-рэ ыкхэ сомэ миллион 40,41-рэ ауасэ техникэ лэп-члэгъанэу агъэхъазырых.

Джащ фэдэу АР-м цыфхэм якхъуэхумэнклэ ыкхэ ошлэ-дэмышлэ Иофхэмклэ и Комитет ипашэ кызырилуагъэмклэ, псыхъохэм, каналхэм, лъэмыдж члэгъхэм, псыдэччылэхэм ягъэ-кьэбзэн, нэпкхэм ягъэпытэн ары анахъэу аналэ зытырагъэ-тырэр. Къуаджэу Улапэ дэжкхэ псыхъоу Лабэ инэпкхэу сэмэгъу лъэныкхэомклэ гъэзагъэр кило-метрэ 290-рэ хъоу агъэпытэ-жыгъ. Мыекхэпэ районымклэ кьутырэу Шэнтыхъо дэжкхэ псыхъоу Шэнтыхъо щыцэу метрэ 560-м, Джэджэ районымклэ кьутырэу Смольчев-Малиновский зыфилохэрэм дэжкхэ псыхъоу Чехрак щыцэу метрэ 960-м ягъэкьэбзэн мэлъыльфэгъу мазэм аухышт. Гидротехническэ псэ-

уальгъу зэщыкхоным ищынагъо кьэзытырэ республикэм илэп.

Росгидрометым исистемэ кыдыхэлытыгъэ оборудовании 10-у Адыгеим шагъэуцугъэхэм, Краснодар крайм шагъэпсыгъэхэм ащыцэу 2-м, псыхъохэу Лабэ, Фарзэ ыкхэ Шхъэгъуащэ язытет кьэзыгъэлъэгъошт оборудованиеу атырагъэуцагъэхэм яшлуагъэклэ псыхъохэм псэу адэтым лъэплъэх. Ахэм зэкхэми шапхъэхэм адиштэу Иоф ашлэ, зыщыклагъэхэр агъэклэжыгъэх. Джащ фэдэу Ю. Блэгъожым кызырилуагъэмклэ, межведомст-веннэ Иофшлэ купымрэ УФ-м

и МЧС АР-мклэ ыкхэ Красно-дар краймклэ игъэорышлэлэхэм яоперативнэ штабхэмрэ псыхъо-хэм кьазэрэхэхъорэм лъэплъэх. МЧС-м АР-мклэ и Гъэорышлэлэ оперативнэ группэ 20-мэ ыкхэ мэшлогъэклуасэхэмрэ спасатель-хэмрэ ягарнизонхэм Иоф зэралэшт планыр ыгъэнэфэгъ, апарат зэфэшхъафхэр ыгъэфедэхэзэ, ошлогумклэ псыхъохэм язытет лъэплъэх. Ошлэ-дэмышлэ Иоф кьэхъумэ, ащ кызыдихыгъэ тхъамыклагъэр дэгъэзыжыгъэ хъуным зэкхэмклэ нэбгырэ мини 4-м ехъу ыкхэ техникэ зэфэшхъафэу 855-рэ фэхъазырых.

«Шушлэ тамыгъ»

Адыгеим и Къэралыгъо автоинспекция икьулы-кьушлэхэм, хабзэ зэрафэхьугъэу, клэлэцлыкьу Ыгъыплэхэм Иофтхьабзэ гъэшлэгъонхэр ащызэхашэх.

Мы мафэхэм зичэзыу Иофтхьабзэу «Шушлэ тамыгъ» зыфиорэр шыкьуагъ клэлэцлыкьу Ыгъыплэхэм N 33-м.

Къыхэгъэщыгъэн фае,

ГИБДД-м иотделэу Мыекьуапэ шылэм инспекторхэр клэлэцлыкьу адэжэ хьаклэу бэрэ къэкълэх. Гьогурьклым ишапхьэхэр агу къагъэклы-

жынымклэ а мафэр рагъэ-жыагъ.

Гьогурьклым хэлэжьэрэ пстэури гьогум зэрэщызеклон-хэ фаем фэгъэхьыгъэу полици-ем икапитанэу Цэй Розали зэдэгущылэгъоу адишлыгъэм лъэшэу ашлогъэшлэгъонэу клэлэцлыкьу хэр къедэлугъэх. Нэужым джэгуклэ шыклэм тетэу зэрагъэшлэгъэр къагъэлъэгъожыгъ. Гьогу «шушлэ тамыгъэхэр», агу рихьырэ джэгуалъэхэр аштэ-хи, инспекторхэм ягуэсэхэу гьогум техьагъэх. Гьогу зэпы-рыкьыплэхэм узэрэщызеклоштыр, водителъхэри къэуцухэмэ, лъэс-рыкьохэр благъэклыхэзэ зэра-шын фаер хэушъхьафыкьыгъэ тамыгъэу къагъэхьазырыгъэхэм къыралотыкьыгъ.

Сабыйхэм къакулхьэфэ ны-тыхэри къахэхьагъэх. Ахэми гьогурьклым ишапхьэхэр джы-ри зэ агу къагъэклыхьыгъэх, анахьэу зэрапхьэхэр хэу-шъхьафыкьыгъэ тысыплэхэр агъэфедэнхэу зэрэщытым ана-лэ тырарагъэдзагъ.

Иофтхьабзэм хэлэжьэгъэ пстэуми шульхьафтынэу мэфэ-лытэхэр, шапхьэхэр зэрытхэ-гъэ тхьэлэ хэутыгъэхэр афа-гощыгъэх.

Республикэм кьыщыдагъэклыхэрэри

Адыгеим кьыщыдагъэклыхэрэ продукция джы щэ-плэ зэхэтышхоу «Пятерочка» зыфиорэми шылуа-гъэклы. АР-м экономикэ хэхьоныгъэхэмклэ ыкли сатыумклэ и Министерствэрэ сетхэм япащэхэмрэ ащ фэдэ ззэгъыныгъэ зэдашыгъ.

япродукция зыщылуагъэклыхэрэ щэплэ зэхэтышхоу джы 4 хьу-гъэ. «Пятерочка» имызакъоу, «Магниты» хьызмэтшлэплэ 18-мэ адэлажэ, гипермаркетэу «Ашан» зыфиорэм предприя-тии 10-мэ япродукция раша-лэ, «МЭТРО-р» зыдэлажэрэ предприя-тии 5 мэхьу. Минис-терствэм испециалистхэм кы-зэрэхагъэщырэмклэ, мыщ фэдэ щэплэ зэхэтышхохэр нахьыбэу кьырагъэуцохэмэ, республикэм ибюджет хэбзэлахьэу кьыхаль-хэрэми кьыхэхьошт, типред-приятиехэм япродукция зыщы-луагъэклыхьытири нахьыбэ хьушт.

Министерствэм кьызэриты-гэмклэ, республикэм ипред-приятиехэу ООО-у «Питейный дом» зыфиорэр, щэм хэшлы-кыгъэ гьомылапхьэхэр къэзы-шырэ заводэу станицэу Джа-джэм дэтыр ыкли хьалыгъу-гъэжэ комбинатэу «Тульскэр» арых мы уахьтэм зипродук-ция «Пятерочка» кьытезыль-хьагъэр. Пстэумкьли тучани 6 мыщ иеу республикэм ит. Ахэм ашыщэу 3-р Мыекьуапэ дэтых, адрэхэр Мыекьопэ, Кошхьэ-блэ ыкли Джеджэ районхэм къащызэлуахыгъэх.

Адыгеим ипредприятиехэм

Яухьазырыныгъэ къагъэлъэгъошт

Дзэм кьулыкьу щызыхьыштхэр гъэсэныгъэм иорганизациехэу Урысыем и ДОСААФ епхыгъэ-хэм ащыгъэхьазырыгъэнхэм фэlorышлэрэ ушэты-ным хэлэжьэшт шьолъыри 9-мэ Адыгеир ахэхьагъ.

ДОСААФ-м ирегиональнэ кьутамэу республикэм шылэм итхьаматэу Барцо Тимур кы-зэрилуагъэмклэ, Иофтхьабзэм ия 2-рэ едзыгъо жьоныгуа-клэм кьыщегъэжыагъэу мэкьу-огум нэс клошт. Адыгеим щыц-ныбгырэ 40 фэдиз ащ хэлэ-жьэшт. Ныбжыкьлэхэу дзэм кьулыкьу щызыхьынэу щыт-

хэм яухьазырыныгъэ къагъэ-лъэгъошт.

Зэклэмкьли мыгъэ республи-кэм щыц нэбгырэ 500-м ехьу дзэм дащышт. Урысыем идзэ часть пстэуми тиклалэхэм кьу-лыкьу ашахьышт. Апэрэ купыр мэлыльфэгъум и 15-м гьогу техьащт.

(Тикорр.).

Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоны-гъэмрэклэ и Министерствэ илофышлэхэр лъэшэу гухэкл ащыхьоу фэтхьаурыхэх Иоф къадэзышлэу, экономикэмрэ финансхэмрэклэ отделым испециалист шьхьалэу, экспертэу Хьажэжыко Анжелэ Аюб ыпхьум ятэ идунай зэрихьожы-гъэм фэшл.

(Тикорр.).

Клэлэеджаклохэм ашлогъэшлэгъон

Мы илъэсыр кьызиыхьагъэм кьыщыублагъэу Адыгэ электрическэ сетхэм испециалистхэм зэхашгъэ егъэджэнхэм республикэм и Джеджэ ыкли Красногвардейскэ районхэм арыт къоджэ гурыт еджаплэхэм яклэлэеджакло 330-рэ ахэлэжьагъэх.

Электричествэр щынэгъон-чъэу щытыным, ащ кьыдилы-тэрэ шапхьэхэр гъэцэклэгъэнхэм афэшл анахьэу аналэ зытыра-гъэтын фэе лъэныкьохэр клэлэ-еджаклохэм къафалотагъэх.

Энергетикэм иурукхэр ста-ницэу Джеджэм, поселкэу Но-вэм, селоу Еленовскэм адэт

еджаплэхэм ащыкьуагъэх. Шы-нэгъончъэным, электричествэм узэрэдзеклон фаер къэзыгъэ-нэфэрэ шапхьэхэм, энергетикэм епхыгъэ псэуалъэхэм адэжэ узэрэщызеклон фаем япхыгъэ Иофыгъохэм испециалистхэр къа-тегушылагъэх, лекциехэр, лэнэ хьураехэр зэхашагъэх. Ащ пае

мультимедийнэ ыкли видеозэ-пхыныгъэ амалхэр кьызфагъэ-федагъэх. Клэлэеджаклохэм а пстэури ашлогъэшлэгъоныгъ, зы-гъэгумэкьыхэрэ упчлэхэри къа-тыгъэх.

Иофтхьабзэхэр зыщыклогъэ гъэсэныгъэм иучреждениехэм япащэхэм кьызэралуагъэмклэ, мыщ фэдэ егъэджэнхэм мэхьа-нэшхо ял, анахь шьхьалэр зы-ныбжэ имыкьугъэхэр фэчэф-хэу ащ зэрэхэлажээхэрэр ары. Адыгэ электрическэ сетхэм япащэхэм зэрагъэнэфагъэмклэ, шуагъэ къэзытырэ мыщ фэдэ Иофтхьабзэхэр тапэкли рагъэкло-кьыхэзэ ашышт, ахэм ахэла-жээхэрэм япчъагъэ нахьыбэ ашыным пылыштых.

(Тикорр.).

Гуклэгъуныгъэм фэlorышлэ

Урысые организациеу «Сэкьатныгъэ зилэхэм яобществ» зыфиорэм и Адыгэ республикэ организа-ция иллыкьохэр аутизмэм епхыгъэ къэбарыр цыф-хэм албыгъэлэсыгъэным и Дунэ мафэ фэгъэхьы-гъэ акциеу «Зажги синим» зыфиорэм хэлэжьагъэх.

Ащ кьыдыхэлъытагъэу мэлы-льфэгъум и 2-м Лениным ыцлэ зыхьырэ гупчэм шар шхьуан-тлэхэр уашлом шыдагъэклоягъэх.

— Цыфхэр а узым фэгъэ-хьыгъэ къэбарым шымыгуа-зэхэ зыхьуклэ, еплъыклэ мытэ-рээхэр ялэу кьыхэкьы. Ар дэгъэ-

зыжыгъэ хьуным пае аутизм-эр зыфэдэр, ащ упэшлукло-ным пае анахьэу уналэ зытеб-гъэтынэу щытыр обществэм кьыфэплотэн, зэхэбгъэхын фае. Гумэкьыгъор пстэуми къагурыло зыхьуклэ, сьмаджэхэм ящылакьлэ нахьышлу хьушт, — кьылуагъ

Цыфхэр ригъэблэгъагъэх

Адыгэ Республикэм ихабзэ изаконодательнэ къулыкъу илЫкIоу ФедерациемкIэ Советым шыIэ Хьопсэрыкъо Мурат мыгъэкIэ апэрэу цыфхэр ригъэблэгъагъэх.

Хьопсэрыкъо Мурат амал илэ хъу къэс тыхэгъэгу икъэлэ шъхалэ, джащ фэдэу регион тхьамафэхэр зэхашхэ зыхъукIэ Мыекъуапи Адыгеим щыпсэу-

хэрэм ащылокIэ. Джащ фэдэ лъэхъанхэм республикэм исхэм ягумэкIыгъохэм защегъэгъуазэ ыкIи ахэм зераделэшт шыкIэр къегъоты. Адыгеим

ичIыплэ зэфэшхьафхэм ащыпсэурэ нэбгырэ 20-м фэдизмэ сенаторым зылуагъакIэ ашIоигъоу зарагъэтхыгъагъ.

— Зыщылэжьэрэ чIыплэм елгытыгъэу хэти пшэрылгъэу илэр зэшIуихын, тэри цыфхэм тadelэн фae. Непэ Iофыгъоу тыналэ зытетидзагъэ пэпчэ ыклэм нэдгъэсыт, — къылуагъ Хьопсэрыкъо Мурат.

Цыфхэр анахъэу зыгъэгумэкIыштыгъэхэр зыщыпсэуштхэ унэ къафыхэгъэкIыгъэным, псэуплэхэм яинфраструктурэ зетегъэлсыхьэгъэным, унэ-коммунальнэ хызмэтым япхыгъэ Iофыгъохэр ары. Сэкъатныгъэ зилэхэми ащ зыкыфагъэзэгъагъ. Iофыгъоу зауэ къафызэхафыгъ, нэмыкIэхэмкIэ ведомствэ гъэнэфагъэхэм зафагъэзэнэу къагъэгугъагъэх. Iофтхьабзэу зерахьагъэхэмкIэ закыфэзыгъэзагъэ пэпчэ тхыгъэ ыужкIэ Iэклагъэхьажыщт.

Тхьамафэм ихъугъэ-шIагъэхэр

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министертвэ къызэритырэмкIэ, гъэтхапэм и 28-м къыщегъэжьагъэу мэлыльфэгъум и 3-м нэс республикэм бзэджэшIэгъэ 61-рэ щызэрахьагъ.

Ахэр: тыгуагъэхэу 23-рэ, гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIэгъи 8, машинэр рафыжьагъэу 4, хъункIэн бзэджэшIагъэу 1, нэмыкIэхэри. Экономикэм ыпъэныкIэ хэбзэгъэуцугъэр гъогъуи 7-рэ аукъуагъэу хэбзэу-хъумэкIо къулыкъухэм къыхагъэщыгъ. БзэджэшIагъэ зезыхьэгъэ нэбгырэ 34-рэ агъэунэфыгъ, зэхафын альэкIыгъэр процент 50-м ехъу.

БлэкIыгъэ тхьамафэм Адыгеим игъогухэм хъугъэ-шIэгъи 8 къатехъухьагъ. Ахэм нэбгыри 3 ахэкIодагъ, нэбгыри 8-мэ шъобжхэр атешагъэхэ хъугъэ. Ешъуагъэу рулым кIэрысхэу водител 46-рэ къаубытыгъ, гъогурькIоным ишапхьэхэр гъогъу 2672-рэ аукъуагъэу къыхагъэщыгъ.

Кабелыр зытыгъугъэр къаубытыгъ

Тыгъон бзэджэшIагъэ зезыхьэгъэ кIэлэ Iэтахъор УФ-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министертвэ иотделэу Мыекъопэ районым щылэм иуголовнэ розыск икIулыкъушIэхэм къаубытыгъ. Илъэсэу тызхэтым гъэтхапэм икыхьэгъум зэпхыныгъэм ифэлэ-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ организацием илофшIэхэм полицием ирайон отдел идежурнэ часть зыкыфагъэзагъ. Ахэм къызэрагуагъэмкIэ, связым илиние ауплэкIузэ, кабель метрэ 900 фэдиз зэратыгъугъэр къыхагъэщыгъ. Мыщ епхыгъэу хэбзэухъума-кIохэм уголовнэ Iоф къызэлуахыгъ. Оперативникхэм Iофыр зэхафызэ, станицэу Абадзехскэм щыпсэурэ илъэс 17 зыныбж кIэлэ Iэтахъор мы бзэджэшIагъэм хэцэгъэн ыпъэкIыштэу къэбар къалэкIэхьагъ. Зыныбж имыкъугъэр полицейскэхэм къаубытыгъ, ахэм яупчIэхэм джэуапхэр къаритыжьыххэзэ, кабелир зэритыгъугъэм еуцоллэжыгъ. ГъучIхэр зыщаштэрэ пунктэу поселкэу Тульскэм дэтым кабелир щыцагъ. КIэлаклэр нэмыкI бзэджэшIагъэхэм ахэцагъэмэ джы ауплэкIу, ныбжьыкI нахь мышIэми, ыпэкIэ ар хьапсым дэсыгъ.

Зыныбж хэклотагъэр ыхъункIагъ

УФ-м и МВД иотделэу Краснотардеискэ районым щылэм икIулыкъушIэхэм зэхашхэ оперативнэ-лтыхъун Iофтхьабзэхэм яшIуагъэкIэ, хъункIэн бзэджэшIагъэ зезыхьэгъэ хъулыфгыгъэр къаубытыгъ. Селоу Большесидоровскэм щыпсэурэ илъэс 76-рэ зыныбж пенсионеркэр хэбзэухъума-кIохэм адэж къэкIуагъ ыкIи ащ ыпъэныкIэ бзэджэшIагъэ зэрэзэрахьагъэр къафилоагъ. Мы мафэм тучаным къыкIыжьызэ, амыгъэунэфыгъэ хъулыфгыгъэр горэ къечалIи, ылыгыгъэ Iальмэкъыр Iэклитхы, зигъэбы-

лжыжьыгъ. БзэджашIэм итеплэ зыфэдэр нэбгырэ заулэмэ къалотагъ, ащ ишIуагъэкIэ, полицием иучастковэ уполномоченнэхэм ар къаубытын альэкIыгъ. ЫпэкIэ хьапсым пчъагъэрэ дэсыгъэ хъулыфгыгъэр ышIагъэм еуцоллэжыгъ. Зэхэ-фынхэр макIох.

Илъэси 8-рэ хьапсым дэсыщт

2016-рэ илъэсым, щылэ ма-зэм поселкэу Яблоновскэм щыпсэурэ илъэс 24-рэ зыныбж кIэлаклэм шъобж хьылыэхэр тырашагъэхэу ТэхутэмькIое районым ихэбзэухъума-кIохэм къэбар къалэкIэхьагъ. ЗэрагъэунэфыгъэмкIэ, шъэжыекIэ ащ хэпыджагъэх. Мы мафэ дэдэм уголовнэ Iоф къызэлуахыгъ. Полицейскэхэм оперативнэ ыкIи следственнэ Iофтхьабзэхэр рагъэкIокIэхэзэ, бзэджэшIагъэр зезыхьагъэу зэгугафэхэрэр мафэ заулэкIэ агъэунэфыгъ. Шъобж хьылыэхэр зытырашагъэм илэгъоу ар къычIэкIыгъ, ышIагъэми еуцоллэжыгъ. КъызэрэнэфагъэмкIэ, мы мафэм нэбгыритIур аркъ зэдешъуагъэх, нэужым азыфагу земызэгъыныгъэ къитэджагъ. Ащ бзэджэшIэгъэ хьылыэр къыкIэлъыкIуагъ. КIэлэ ныбжьыкIэм ыпэкIэ пшъэдэкIыжьэу ыхьын фэягъэр зэримыпшыныгъэр хьыкумым къыдилыты, илъэси 8-рэ хьапсым дэсынэу унашъо ышIыгъ.

Ешъоным къафихьыгъ

Мыекъопэ районым ит поселкэу Каменномостскэм щыпсэурэ пенсионерыр пчэдыжым жьэу къэтэджыгъэу идунай зыхьожыгъэ хъулыфгыгъэм ихьадэ иунэ дэжэ къыщигъотыгъ. АукIыгъэ хъулыфгыгъэр зыщыщыр мы чIыплэм къэсыгъэ полицием икIулыкъушIэхэм агъэунэфыгъ, илъэс 45-рэ зыныбж хъулыфгыгъэр мы псэуплэ дэдэм дэсыгъ. Следственнэ органхэм уголовнэ Iоф къызэлуахыгъ. Хэбзэухъума-кIохэм оперативнэ Iофтхьабзэхэр рагъэкIокIызэ, поселкэу Каменномостскэм щыпсэурэ нэбгыритIу мы бзэджэшIагъэм хэцэгъэнхэ альэкIыштэу агъэунэфыгъ. ПсынкIэ Iофтэу ахэр розыским ратыгъэх. Зым инэ-лосэ кIалэм иунэ зыщигъэбылгыштыгъэ, ятIонэрэр Мыекъопэ автовокзалым тетэу къаубытыгъ. Хъулыфгыгъэм билет къыщэфыгъахэу, нэмыкI шъолыр кIожынуэу зигъэхьазырыгъагъ. Мы бзэджэшIагъэм лъапсэу фэхъугъэр ешъоныр ары. Мы мафэм нэбгыришым шъон пытэхэр агъэфедатгъэх, ыкIи зэмызэгъыныгъэ азыфагу къитэджагъ, ащ хэкIыхи, зэзэуагъэх. ХьакIэу къэкIуагъэр бзэджэ-шIитIум алэкIэу-кIагъ, идунай зэрихьожыгъэр къызэгуагъо-м, унэм къырахи, гъунэгъу урамым тыралъхьагъ. Уголовнэ Iо-фыр зэхафы.

АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министертвэ ипресс-къулыкъу

Зэхэсыгъо яIагъ

Къэралыгъо Думэм идепутатхэм яхэдзынкIэ федеральнэ партийнэ голосованиеу щылэшттым и Адыгэ регион зэхэщэкIо комитет изэхэсыгъо партией «Еди-нэ Россия» и Тхьаматэу Д.А. Медведевым иобщественнэ приемнэ мэлыльфэгъум и 4-м шыкIуагъ.

Партием ирегион къутамэ исекретарэу, зэхэщэкIо комитетым итхьаматэу, Адыгеим ипарламент и Тхьаматэ игуадзэу Iэцэ Мухьамэд зэлукIэгъур зэрицагъ. Ащ зэрэхигъэунэ-фыкIыгъэмкIэ, пэшлорыгъэш голосованием къыхэлажэ зышIоигъохэм япчъагъэ Урысыеми, республикэми шахэхэ. Ар зэпхыгъэр нэфэгъэ икъу хэлъэу хэдзынхэм япхыгъэ Iофтхьабзэхэр зэрэзэрахьэхэрэр, партией «Единэ Россием» ыцIэкIэ Къэралыгъо Думэм идепутатынымкIэ кандидат хъунхэмкIэ зэфэдэ амалхэр зэралэхэр ары. Iэцэ Мухьамэд зэрэхигъэунэ-фыкIыгъэмкIэ, мэлыльфэгъум и 10-м нэс лъэлэу тхылыхэр ала-хыштых.

Ащ ыуж зэхэщэкIо комите-

тым хэтхэр зыхэлпъэнхэу агъэнэфэгъэ Iофыгъохэм атегушылэгъэх. ЫпэрапшIэу пэшлорыгъэш голосованием хэлэжъэнхэу нэбгыритIу джыри атхыгъ. Ахэр — тиреспубликэ ыцIэкIэ Урысые парламентым ыхэрэ палатэ идепутатэу Натхьо Разыетрэ Урысые народнэ фронт-тым АдыгеимкIэ итхьаматэгъоу, Къэралыгъо телерадио-компаниеу «Адыгеим» икъутамэ идиректор игуадзэу Щыщэ Людмилэрэ.

ЕтIанэ зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэр я VI-рэ зэлугъэкIэгъумкIэ Адыгеим и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзын «Единэ Россием» зы-зэрэфигъэхьазырырэм тегушылэгъэх. Iэцэ Мухьамэд журна-листхэм къазэрафилоагъэмкIэ,

федеральнэ лъэаплэм тетэу ащ фэдэ хэдзынхэр зэрэзэхашэрэм фэдэу тиреспублики ащ епхыгъэ Iофтхьабзэхэр щызэрахьаштых, мэлыльфэгъум и 20-м нэс лъэлэу тхылыхэр ала-хыштых. ЯеплэыкIэкIэ партией «Единэ Россием» къыдезыгъаштэхэрэм ащ фэдэ Iофтхьабзэхэм чанэу ахэлэжъэнхэу республикэм ипарламент и Тхьаматэ игуадзэ ариуагъ. ЗэхэщэкIо комитетым рахьыллэн фэе документхэр зыфэдэхэр общественнэ приемнэм, партием ирегион гъэцэкIэкIо комитет, «Единэ Россием» ичIыплэ къутамэхэм ащызэрагъэшIэн альэкIышты.

Социальнэ рекламэр хагъэхьащт

Мыекъуапэ икъэлэ парк проектэу «Кинопарк» зыфило-рэр щэкIо. ЗэрэрахьухьэрэмкIэ, фильмэхэр къы-рамыгъажьэхэзэ апэ социальнэ рекламэр Iэтахьохэм къафагъэлъэгъошт.

Кином и Илъэс къыдыхэлъытагъэу урысые фильмэхэр ыпкIэ хэмылгъэу тикхалэ къы-щагъэлъэгъоштых.

Муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» зыфило-рэм ипресс-къулыкъу къызэри-тыгъэмкIэ, сеансыр аублэным ыпэкIэ псауныгъэм зэрар езы-хышты шыкIэхэр щыгъэзыегъэнхэр ыкIи тутыным, ешъоным, наркоманием апэлалчъэ хъунхэм афэлорышIэрэ социальнэ роликхэр ныбжьыкIэхэм къа-фагъэлъэгъоштых.

Наркотикхэр хэбзэнчъэу гъэзеклогъэнхэм пэуцужьырэ

къэлэ комиссием изэхэсыгъоу щылагъэм пэшлорыгъэш Iофтхьабзэхэр нахь гъэлъэшы-гъэнхэу, творческэ IофшIэнхэм нахьыбэрэ кIэлэцыкIухэр хагъэлэжъэнхэу, ащ пае про-ектыкIэ гъэшIэгъонхэр къаугу-пшысынхэу мэрэу Александр Наролиным афигъэпытагъ. ИкIы-гъэ илъэсым наркоманием пэшIуекIорэ Iофтхьабзи 128-рэ Мыекъуапэ шызэхашагъ. Ащ хахьэщтыгъэх видеороликхэм якъэгъэлъэгъон, лекцие-хэр, зэлукIэгъухэр, зэдэгущыIэ-гъухэр.

Къэлэ администрацием куль-

турэмкIэ игъэлорышIанIэ ипа-щэу Цэй Розэ къызэрилуагъэм-кIэ, а Iофым лъэныкъуитIоу Iоф дашIэ. Апэрэр — гъэшIэ-гъонэу ыкIи шIуагъэ къытэу Iэтахьохэм яухьатэ зэрагъэкIо-штыр зэхэщэгъэныр, творческэ IофшIэнхэм чанэу къахэгъэлэ-жъэгъэнхэр. ЯтIонэрэр — нар-команием иягъэу къаIорэм имэхъанэ афызэхэфыгъэныр ыкIи агурыгъэлэгъэныр.

Адыгеим икъэлэ шъхалэ лъэ-ныкIэ зэфэшхьафмэ афэгъэ-зэгъэ клуб 72-у дэтым нэбгырэ 1300-рэ къыкIуаплэ. Фэдэ клубхэр къоджэ культурэм иунэ-хэу Подгорнэм, Гавердовскэм, Ханскэм адэтхэми ащызэхэ-щагъэх. Культурэ Iофтхьабзэу рекIокIыхэрэм кIэлэцыкIухэм яIэлпэлэсэныгъэ къащагъэлъагъо.

Мыекъуапэ икIэлэеджакIохэм хэушъхьафыкIыгъэ тестирова-ниехэр арагъэкIунхэш, «щы-нагъо зышъхьащыт» Iэтахъоу къыхагъэшыхэрэм язакъоу Iоф адашIэнэу Александр Нароли-ным комиссием хэтхэм афигъэ-пытагъ.

ИШЪЫНЭ Сусан.

ЦЫФ ЗЭХЭТЫКІЭ-ЗЭФЫЩЫТЫКІЭХЭР

Ныбджэгүм фэгъэхьыгъ

МэзитIурэ ныкIорэ хуыгъэ тиныбджэгү хьалэлэу, гъомылэпхъэшI сэнэхьатым зищыIэныгъэ фэзы-гъэлэжьэгъэ Дыху Рэмэзан кызытхэмытыжыр. АхэIыжыгъ ар игупсэхэм, иIахьылхэм, иныб-джэгүхэм, ау уехъопсэнуу мыкIодыжын лъэуж дахэ кыгъэнагъ, тыгүхэм ар арылтышт.

Дыху Рэмэзан Исхакъ ыкIор мэлыльфэгүм и 7-м, 1939-рэ ильэсым кыуаджэу Пчыхалыкыуае дэсыгъэ бын-унэгъошхом аужырэ сабыеу кыххуагъ. А мэфэ шып-къэм, ятэ идунай ыхъожьы-гъагъ. Рэмэзанэ «заом икIэ-лэцIыкIух» зыфалохэрэм ащы-щыгъ. Ятэ-янэхэу Исхакърэ Нашхьомрэ мэкIумэщышIэ лэ-жэкIо унагъоу, цыфхэм лы-тэныгъэрэ уасэрэ зыфашыхэ-рэ чылэдэсыгъэх. Ятэ ашхъэ-щымытыжыгъэми, ны Iушым нэбгыритфэу кыльэжэнагъэхэм агу ыгъэкIодыгъэп. ЗэшитIумрэ зэшыпхуищымрэ зэфэсакыжы-хэу кытэдджыгъэх, а охътэ кы-ным пэшлукIуагъэх. А лъэхьа-ным Рэмэзанэ ышнахыжыгъэу Шамсудинэ ильэс 12 нахьыбэ ымыныбжыгъэми фэукIочы-гъэр кыэлогъуай. Ежъ Рэмэза-нэ ышхъэкIэ кыгъэшлагъэм игупсэхэм афишлэнэу кыгъэ-нагъэ щылэп. Изэфэгъэ, ихьа-лэлыгъэ нэрылэгъугъ ыкIи шы-сэтэхыплагъ.

1957-рэ ильэсым Рэмэза-нэ гурыт еджапIэр кызеухым, Бутурлиновскэм, Воронеж хэ-кум ит технологическэ техни-кумым чIахы, ильэсиплэ щед-жагъ, хьаджыгъэшлынымкIэ сэ-нэхьат зэригъэгъотыгъ. Ащ кы-кIэлъыкIоу Красноармейскэ пынIджаводым, Шэуджэн рай-

онымкIэ кыутырэу Тихоновым дэт шхьалым имастерэу Iоф ащишлагъ. А уахътэм, ыныбжэ елытыгъэу, Рэмэзанэ дзэ кыулыкIур ыхьын фаеу мэху ыкIи Темыр-Кавказ дзэ-округым ихъушхьафыкIыгъэ танковэ бригадэу Каменск-Шахтинскэ (Ростов хэкум) дэ-тым щехьышъ, Адыгеим кы-гъээжыы. Дыху Рэмэзанэ илофшIэн зыщыригъэжыагъэр Мыекъопэ гъомылэпхъэшI хызы-мэтшIапIэу поселкэу Тульскэм дэтыр ары. КIалэм илофшIакIэ, игуетыныгъэ гу лъати, бэ те-мышлагъэу ТэхутэмыкIое гъо-мылэпхъэшI комбинатым ащэ-жы, сэнэшI заводым пэцэ Iэ-натIэр кыщыратыгъагъ. Ильэ-сищ имыкIуым предприятием илофхэр дэгъоу зэтыригъэпсы-хьагъэх, лэжыахьахэри лъэшэу ыгъэрэзагъэх. ИцIыфыгъэ ха-бзэкIэ, илофшIакIэкIэ нэмыкI-хэм кыахъырэ Дыху Рэмэ-занэ фэдэ специалист чанхэр, илофшIэкIо емызэщыжыхэр ты-дэки ящыкIэгъагъэх. Мыекъо-пэ гъомылэпхъэшI комбинатым ар къащэжы, ильэси 10-м ехъурэ директорэу Iоф щы-шлагъ. ИсэнэхьаткIэ шIэныгъэ куухэр ыкIи амалхэр кызы-лэкигъэхьанхэм кIэхъопсырэ кIалэм апшъэрэ гъэсэнэгъэ ахэмкIэ зэригъэгъотын зэрэ-фаер кыгурылоштыгъ.

1965-рэ ильэсым Дыхуэр заочнэ шыкIэм тетэу Моск-ва дэт гъомылэпхъэшI промы-шенностым и Всесоюзнэ ин-ститут чIэхьагъ ыкIи ар ин-женер-технологэу кыуухыгъ. Ильэс 30-м ехъурэ щысэтэхы-плэу, щытху хэлъэу Адыгэ хэ-кум игъомылэпхъэ хызымэтшIэ-пIабэмэ япашэу Iоф ащишлагъ. Рэмэзанэ тыдэ Iоф зыще-ши анахъ ыналэ зытетыгъэр, инэплъэгъу римыгъэкIыштыгъэр псеолъакIэхэм яшын ары. Ащ гуахъо хигъотэрэ кIодьер ар-мырэу, производствэр зэрищы-кIагъэу кыэлэтыгъэнымкIэ ишлу-гъэ кыахъоштыгъ. Iэмэ-псыма-кIэхэу Iофыр кызыгъэлпсын-кIэщтхэри ачигъэуцощтыгъ, кыашырэ гъомылапхъэм идэ-гъугъэ а зэкIэми зэрылтыгъ-гъэр кыгурылоштыгъ. Зыфагъэ-зэгъэ Iофыр ыгъэцэкIэным дэ-шхьахыштыгъэп, производствэм хэхьоныгъэшхохэр илагъэх. Ма-

фэ кыэс пшъэрылтыбэ зэшIо-зыхырэ лэжыахьахэри сыдигъуи Рэмэзанэ инэплъэгъу итыгъэх, илофшIапIэ чыплэ гупсэфхэр ялэ-ным пылтыгъ. Зыдэлэжьэгъэ цыфхэм ащ игугъу непи дахэ-кIэ ашлыжы.

Рэмэзанэ шэнышIо зэтетыгъ. Районхэм Iоф ащишIэ зэху-ми, Мыекъуапэ кызэзкIожьми, Адыгэ хэкум изэхэт гъомы-лэпхъэшI предприятиехэм ялэ-шхъэтетхэм дэгъоу агурыло-штыгъ, уасэ фашыштыгъ. Арэу кычIэкIын Адыгеим гъомылэп-хъэшI предприятиехэмкIэ объ-единением игенеральнэ дирек-торыгъэу Цунтыжъ Мэдинэ Дыху Рэмэзанэ ригъэблагъи, годзэ IэнатIэр кызкIыфигъэ-шъошэгъагъэр.

Аужырэ ильэсхэм Дыхуэр кыутырэу «17 лет Октября» зыфилорэм (Мыекъопэ районым) гъомылэпхъэшI хызымэтшIапIэ дигъэуцогъагъ, ащ дэс цыфы-

бэми илофшIапIэ аригъэгъотыгъ.

Рэмэзанэ нахьыбэм иуна-гъокIэ зыщыпсэугъэр Мые-кыуап, ау ыгуи ыпси зыдэ-гъээгъагъэр ичылэ дахэу Пчы-халыкыуай. Тызэгъусэу а лъэ-ныкIом бэрэ тыклоу кыхъэкIыгъ, ау сынэгу кIэтыр тыдэрэ чы-лагъо тыдэхьагъэми, Рэмэза-нэ кызымышIэрэ ахэмытэу, кыфэчэфхэу кызыэрэпэгъо-кIыштыгъэхэр ары.

Рэмэзанэрэ ишхъэгъусэу Бэлэрэ якIэлитIу унагъохэр ашлагъэх, ахэм бын дахэхэри зэданыгъэх, рагъэджагъэх. Рэ-мэзанэ икIорэльф нахьыжыгъэу Казбек юрист, джы игугъу дахэкIэ аригъэшIэу дзэ кыу-лыкIур ехы. Азэ Адыгэ кыэ-ралыгъо университетым исту-дентк, Тимур колледжым ще-джэ, Саидэ цыкIум еджапIэр егугъоу кыеухы. Ахэр джы ятэ-тэ Рэмэзанэ ичыIэныгъэ ящы-сэтэхыплэу игъогу рэкIох.

Рэмэзанэ цыфыгъэ зэфы-щытыкIэхэм гукIэгъур апшъэу игъашIэ кыхьыгъ. Кызырэ-кIоу, шъырытэу, шъыпкъагъэ хэлъэу, сыдигъуи узэхышIыкIы-нэу цыф дэгъугъ. Ныбджэгү-хэмкIэ ар типэцагъ, нахьыжъ гъэшIуагъэу, типчIэжыгъоу щэ-лэфэ кытхэтыгъ. Ащ ренэу шIумрэ фабэмрэ кыпкъыры-кIыштыгъ.

Мы ильэсым, мэлыльфэ-гүм и 7-м, Рэмэзанэ кызы-хуыгъэр ильэс 77-рэ мэху. Тыфэразэу, гуфэбэныгъэ фы-тиIэу непэ тыгу кыэкIыжы тэ, иныбджэгүхэм ыкIи игупсэ-хэм, тищыIэныгъэ лъэужышIу кыхъзынэгъэ Дыху Рэмэзанэ тшыгъупшэщтэп.

КИТАРЫЕ Заурбий.

кы. Мыекъуапэ.

Сурэтым итхэр (сэмэгумкIэ укыкIэу): **Гышц Аскэррэ Ды-ху Рэмэзанэрэ.**

ЯлэжыапкIэ макIэми...

«ПерестройкIэ» зэджэгъэхэ ильэсхэм анахьыбэу утын зэрахыгъэхэм ащыщ Почтэр. НахьыпкIэ ахэм амалэу ялагъэр, уасэу афашыштыгъэр непэ щыIэжъэп.

Почтэр район гупчэм анахъ пэлудзыгъэ псэупIэми анэсы-щтыгъ. Джы ахэр зыпарэми имыщыкIэгъэжыхэм фэд. Поч-тэхэм ащылажыгъэхэрэм кыагъа-хъэрэр зэрэмэкIэ дэдэм кы-хэкIыкIэ, Iоф ащызышIэн шы-лэп, почтальонхэр, операторхэр, ары паклошъ, почтэ пацэхэр икIухэрэп. Почтальон зимылэ почтэхэр ТэхутэмыкIое рай-оным итых. Мары поселкэшхоу Яблоновскэм ипочтэхэм ялэп, нэмыкI псэупIэхэми зимылэхэр бэу ахэтых. Гъээтхэм, жур-налхэм акIэтхэгъэхэ щылэмэ, ежъ-ежырэу макIохэшъ, кыа-хыжыых. Ары шхъае Почтэр зыпэчыжыгъэхэр сыдэу хуэхэра?

Гъээтхэр зикIасэу, ар зиныб-джэгүхэм хэкIыплэ кыагъотыгъ. Куп-купэу зэхэхьахэшъ, чэзыур кызынэсыгъэр маклошъ, нэмыкI-хэм яехэри кыехьыжыых.

Почтэ зэпхыныгъэхэр зэрэ-зэщыкыуагъэхэм иягъэ мыма-кIэу кIэтхэнымкIи кыэкIо, кIэ-тхакIохэр бэкIэ нахъ макIэ ху-гъэх. Уасэхэр кызыэралэтыгъэ-хэм имызакыоу, почтальонхэр чыпIабэхэм зэрамылэхэри, зы-кIэтхэгъэхэр ежъ-ежырэу кы-зэрамыхыжышъуштыри ащ ушхьагъу фэхьугъэх. Посел-кэу Яблоновскэм щыпсэурэ синэлосэ лIым «Адыгэ ма-кIэр» кыыретхыкIымэ сеуп-чыгъ. КIэтхакIэр кызыэра-

лэтыгъэр, ежъ ипенсие зэрэ-макIэр, кIочIэгъу зэрэфыри-мыкIуштыр ащ кыуагъ. Мэ-зиц кIэтхэгъукIэ ильэсныкIом укIэтхэн плэкIынуу зэрашы-гъэр есIуагъ.

— Кыаплорэр гъэшIэгъоны, ар сшIагъэп. «Адыгэ макIэр» сиклас, сыкIэтхэщт, — ыуагъ лIым.

Игъунэгъу кIэлэцIыкIур зы-дэклорэ еджапIэм Почтэр пэ-гъунэгъушъ, джы ащ кыфе-хыжыы, зы статья блимыгъэ-кIэу еджэ. Нэужым сишIогъэ-шхо зэрэкIыгъэр, гъээтхэм игуапэу зэреджэрэр, тIо кIи-джыкIыжырэ статьяхэр кызыэ-рахэкIыхэрэр телефонкIэ кы-сиуагъ. Мы щысэм Почтэм илофышIэхэм икIу фэдизэу япшъэрылхэр зэрамыгъэцакIэ-хэрэр кыеушыхьаты. Арэу щы-ми, ахэри бгъэмысэнхэу ху-рэр, ялэжыапкIэ мэкIэ дэд.

Цыфым дэгъоу Iоф ышIэным пае илоф-шIэн кIэгүшIужы-нэу, фэдэ кыфы-хэкIынуу пшIын фае.

Арэу щытми, кыинхэм апэшIуе-кIохэзэ алэкI кыа-мыгъанэу Iоф зы-шIэхэрэри щылэх. АщкIэ Афыпсыпэ дэт Почтэм илоф-шIакIэ щысэу кыэ-хьын плэкIышты. Ащ ипаш Чэмышъо Ма-ринэ. Коллективыр инэп, пстэумкIи нэ-бгыритф нылэп зэ-рэхьурэр: ахэр опе-раторэу Iэлэлэ Дарыет, поч-тальонхэу Жэнэ Нурыет, Бэ-джэщэ Рим, Дубковэ Дарыет. Гъээтхэм пстэумкIи нэбгыри 170-рэ акIатхэрэр, анахыбэу «Согласиер», «Адыгэ макIэр», «Вольная Кубань» зыфилорэр ары кыратхыкIыхэрэр. КIэтхэ-кIо анахъ чанэу чылэм дэ-сых Цухьо Хьазрэт, Кыытыжъ

Аспланэ, Жэнэ Байсплан, Ацу-мыжъ Мэдинэ, Мэт Асплан, БжэшIо Юсыф.

Тхьамафэм тIогъогъо Поч-тэм гъээтхэр кIэтхэгъэхэм альегъэлэсых. Почтальон пэпч ахэр кырихьахьыхэ зыхьукIэ, километрэ 15 фэдиз екIу.

ХЪУШТ Щэбан.

УСПЕНСКЭ РАЙОНЫМ КЫРАТХЫКЫ

Игүхэлъхэм афэкIо

Урысыем иныбжыкIэхэм дзюдомкIэ язэнэкъокъу Новосибирскэ шыкIуагъ. Лышгъэ Хьарунэ кило-грамм 50 кызыщэчырэмэ якуп апэрэ чыплэр кы-щыдихыгъ.

Хь. Лышгъэр Ермэлхьаблэ дэт колледжым щеджэ. Кыуаджэм щыригъажы, спортым пыщагъэ хуыгъэ. Тренер-кIэлэегъаджэу Псэунэ Мурат Адыгэ Республи-кэм шыцIэрылу, Фэдэ шапIугъ, Европэм самбэмкIэ ичемпион. Хьарунэ янэ-ятэхэм адэжъ

сыкIуагъ, гушылэгъу сафэхуыгъ. Ятэ кызыэриуатэрэмкIэ, икIа-лэхэр спортым пыщагъэх. Фут-болыр, волейболыр агу рехыхь. Хьарунэ спорт бэнакIэхэр нахъ шIогъэшIэгъоных. Новосибирскэ дышъэ медалыр кызыэрэщы-дихыгъэм фэшI икIоджэгүхэр

фэгүшIуагъэх. Нарт шъаом Ев-ропэм, дунаим ащыкIощт зэлү-кIэгүхэм ахэлэжъэн, медаль-хэр къащыдихыхнэ имурад. Тренер дэгъу ипашэшъ, игу-хэлхэр кыдэхьуштыгъу тэгугъэ.

НАРТ Амин.

Шхъащэфыжы.

ИЭНЭ ХЪУРАЙ

Гъэтхакъэм и 31-м гуманитар ушэтынхэмкӀэ Адыгэ республикэ институтэу КӀэрэщэ Тембот ыцӀэ зыхьырэм бзэшӀныгъэмкӀэ иотдел зехицӀгъэ Иэнэ хъураеу «Адыгэ бзэшӀныгъэр, бзэзгъэшӀныр: язытет, якыныгъу, къапыщытыр» зыфиӀорэр щылаӀгъ. Ащ адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ ишапхъэ итэу кӀэух зэфӀхьысыжхэр щашыгъэх.

Гуетыныгъэ хэлъэу адыгабзэм дэлэжъэгъэн фае

Ӏофтхьабзэм хэлэжъагъэх АР-м гъэсэныгъэмрэ шӀэныгъэмрэкӀэ иминистрэ игуадзэу Къэрэтбан Махьмудэ, АР-м и Адыгэ Хасэ итхьаматэу ЛымыщэкӀо Рэмэзан, АКӀУ-м филологиэмрэ культурэмрэкӀэ ифакультет ишӀэныгъэлэжх-кӀэлэегъаджэхэр, Мыекъуапэ иеджэпӀэ зэфӀэшхьафхэм адыгабзэмкӀэ ащезыгъаджэхэрэр ыкӀи мы институтым ӀофышӀэхэр. Адыгабзэм фэгъэхьыгъэ Ӏофтхьабзэр институтым бзэшӀныгъэмкӀэ иотдел ипащэу, филологие шӀэныгъэхэмкӀэ докторэу **Гъыщ Нухъэ** къызэлуиыхыгъ.

ЗекӀэ къызэхэхагъэхэр зы Ӏоф инэу зыдэлажъэхэрэм зэпэблагъэ зеришӀыхэрэр, адыгабзэр лъэпкъыбзэу адыгэхэмкӀэ зэрэщытыр къыдильытэзэ, бзэр зерифӀэшъуашэу кӀэугъоегъэныр, зэгъэшӀэгъэныр ыкӀи ащкӀэ шлагъэу щыӀэм хэгъэхьогъэныр, адыгабзэм ишӀэныгъэ лъапсэ нахь гъэпытэгъэныр игъоу ылъэгъугъ. Иэнэ хъураем хэлэжъэхэрэм я XIX-рэ лӀэшлӀгъум щыпсэугъэ цыф акъылышӀо еджагъэу Бэрсэй Умарэ адыгабзэм иапэрэ хьарыфылъэ изэхэгъуцуакӀоу, ащкӀэ Ставрополь гимназиэм щыригъаджэхэу зэрэщытыгъэр кӀэкӀоу агу къыгъэкӀыжхыгъ. Бзэм сыдигъуи уанэлу фэгъэзэпагъэу Ӏоф дэпшӀэн зэрэфаер Гъыщым игуцылэ щыкӀигъэтхыгъ.

«Адыгабзэр» зытӀокӀэ, лъэныкъуабэ ащ къызэриубытырэр, къабзэу урыгушыӀэныр, тэрэзу урытхэныр, урыгупшысэныр ыкӀи уухъумэныр кӀигъэтхъэу бзэмкӀэ зэхыхэр гъэлсыгъагъ.

Адэ мы уахътэм лъэпкъыбзэу адыгабзэм, АР-м икӀэрамыгъо бзэ шхьалэу агъэнэфагъэм ифӀэшъуашэм тетэу дзэеклоха, агъэфеда, алэжъа, хагъахъуа, фэсакъхъуа ар къагъэгъуна? Е хэти гу лъымытахэу, ар мафэ къэс нахь пидзыгъэедзэкӀыгъэ мэхъуа? Шъыпкъэм тетэу къэпӀон хъумэ, адыгабзэм изэшлӀокӀ-амал ин мы уахътэм икӀоу гъэфедагъэ хъурэп, тапӀкӀэ фэмьдэу уасэу фашӀырэри нахь къелыхыгъ. Ащ елытыгъэу тиныдэльфыбзэ епхыгъэ гумэ-

кӀыгъуабэ къэуцу, зыхэмыхьорэм хэкӀы, арышъ, адыгабзэм изыкӀегъэлэтын, ылъапсэ гъэпытэгъэным пылухъанчъэу Ӏоф дэшлӀэгъэн зэрэфаем Иэнэ хъураер фэгъэхьыгъагъ.

Адыгэ къэралыгъо университетым адыгэ филологиэмрэ культурэмрэкӀэ ифакультет идеканэу **ХьамырзэкӀо Нуриет** ипсалъэ адыгабзэр лъэпкъыбзэжъхэм зэрэщытыр, гъогушхо къызэриклӀугъэр, шӀэныгъэлэжх бэдэдэ зэрэдэлэжъагъэр, научнэ лъапсэ зеригъотыгъэр, хэутыгъэ тхыгъабэ зэрэщыӀэр, адыгэ тхыгъэ литературэу адыгабзэр зылъапсэр зэрэтиӀэр, тыбзэ зэрэбаир, зиушхун амалыбэ иӀэ зэрэхъугъэр, а зекӀэ зэтэпӀажэ зэрэмыхъуштыр къылуагъ. Адыгабзэм идэлэжъэн-

хэгъэхьон пэрыохъу фэхъурэ лъэныкъохэм кӀащыуцугъ: адыгабзэр икӀоу сабыим ыкӀи ныбжыкӀэхэм алулӀ зэрэмыхъурэм, адыгабзэм илъэкӀ-фитыныгъэхэр нахь къыхэгъэщыгъэнхэм, егъэджэпӀэ пстэуми ащ анаӀэ щатырагъэтыныр зерищыкӀагъэр кӀигъэтхыгъ. Адыгабзэм изэгъэшлӀэнкӀэ сыхъат пчъагъэр мэкӀэ дэдэ зэрэщыгъэм иягъэ лъэшэу къаӀоу ылытагъ. Мы-тыхэр, къэралыгъор, еджапӀэр ыкӀи еджаӀохэр нахь зэфӀэцагъэхэу, а зэкӀэри адыгабзэм изэгъэшлӀэн фэгъэлорышӀэгъэныр ищыкӀагъэу ылытагъ. Мы Ӏофыгъо инымкӀэ ежхэм къэралыгъо Программэ зэрагъэхъазырырэр къылуагъ.

Иэнэ хъураер зэхэгущыӀэжъ

шыкӀэм тетэу кӀуагъэ. Адыгабзэм ичӀыпӀэ пытэ егъэгъотыжыгъэныр къыдальытэзэ къэгущылагъэх Адыгэ Хасэм итхьаматэу **ЛымыщэкӀо Рэмэзанэ**, гъэсэныгъэмрэ шӀэныгъэмрэкӀэ министрэм игуадзэу **Къэрэтбан Махьмудэ**, лъэпкъ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» пшъэдэкӀыжх зыхьырэ исекретарэу, редактор шхьалэм игуадзэу **Хъурмэ Хъусенэ**, филологие шӀэныгъэхэмкӀэ кандидатхэу **Тэу Ларисэ**, **ШхьапплъэкӀо Гъучыпсэ**, шӀэныгъэлэжхэу **Мамый Русьлан**, **Абрэдж Ачэрдан**, нэмыкӀхэри. Адыгабзэр непэ икӀоу гъэфедагъэнымкӀэ хэкӀыпӀэу зишӀуагъэ къэкӀонэу алытэхэрэм ахэр къатегущылагъэх. Ары, лъэпкъыбзэм Ӏофыгъо ар зие адыгэхэмкӀэ анахь мэхъанэ зилэу щыт. Непэ ӀэпэдэлэпныгъэкӀэ бзэм удзэекӀомэ, неущ зи зэрэпфэмышӀэжыштыр зэфӀэдэу пстэуми кӀагъэ-тхыгъ. Бзэм мылӀыку хэплъхъан зерищыкӀагъэми анаӀэ тырарагъэдзагъ.

Бзэм игумэкӀыгъохэр, къыныгъоу ыщэчыхэрэр зэхашӀэу, къагурыӀоу зэлукӀэм къыщыгушылагъэх адыгабзэмкӀэ къалэм щезыгъэджэрэ кӀэлэегъаджэхэм ацӀэкӀэ — **Къэлэщъэо Марыет**, къуаджэу Пэнэжыкъуае дэт гурыт еджапӀэу N 1-м икӀэ-лэегъаджэу **Чэсэбий Таисэ**, АКӀУ-м ӀофышӀэу **ЕмыкӀ Нурджан**, журналистэу, адыгабзэм илъэсыбэрэ рылэжъагъэу **Къатмэс Фатимэ**.

Иэнэ хъураем хэлэжъэхэрэм игумэкӀ-гупшысэхэр зыфэ-кӀоужыштыгъэр, адыгабзэм пкъы пытэ иӀэу, ыкӀуачӀэ зыдишӀэжъэу, илъэпкъ мэхъанэ кӀигъэтхъэу Ӏоф егъэшӀэгъэныр, нэмыкӀ цыф лъэпкъхъэу зыбзэ фэсакъэу, къэзылухъумэхэрэм афэдэу, АР-м лъэпкъ лъачӀэу адыгэм ыбзэ щыгъэпытэгъэныр ары.

Ӏофтхьабзэм бзэм епхыгъэ гумэкӀыгъуабэу къыщыралотыкӀыгъэхэм ядэгъэзыжыын фэгъэзэгъэ гупшысэ-зэфӀхьысыжхэр щашыгъэх, ахэмкӀэ унашъо аштагъ. Адыгабзэр лъэпкъым ыбзэ къодыеп, ащ ихабз, итаришъ, икультур, лъэпкъым ыпс. Арышъ, ахэм зэкӀэми сыдигъуи талыпплӀэн, тафэсакъын, ящыкӀэгъэ пстэур ядгъэгъотын фае. Лъэпкъ мэхъанэ зилэ Ӏофыгъом ренэу игугъу пшыныр ищыкӀагъ, джашыгъум Ӏофыри ичӀыпӀэ икощыкӀышт, игъогу занкӀэ теуцощт.

МАМАРЫКӀО Нуриет.

Сурэтхэр ӀэшыӀнэ АспӀан тырихыгъэх.

Хьаклэмзые рэгушхо

Хьаклэмзые иклэлэ плугъу Сихъу Султлан ныбжьыкI, цыф дах, адыгэ клэлэ шыпкхэ зэрэхкIыштым уицыхэ тельэу ицIыкIугъом къэлыагъоштыгъ.

Еджаплэм чIасыфэ ыпэ цыф ымыгъакоу дэгъоу еджагъ, дэ-луагъ, гухэлъ-гупшысэу, еплъыкIэу шылэныгъэм къыздихьхэрэм ахэгъозагъ, упчIэу къэуцухэрэм джэуап аритыныр иклэсагъ. Мафэ къэс уемыупчIымэ мыразэу урокым чIэ-кIыжыштыгъ. Губзыгъэу, зэкIэ ышIэмэ шIоигъоу упчIэ гъэшIэгъонхэр къытыштыгъ. ГъэцэкIэнхэр икIасэу, зы та-къикъ хьаулыеу ымыгъэкIодэу, ышххэ «хэгъэнагъэу» Iоф ышIагъ ыкIи ешIэ.

Лъэпкъэу зышыщым гъогоу къыкIугъэр зэрэкиныр тари-хьым къыфилотагъ, нахь шIу ригъэлъэгъугъ. Хабзэу, шэн да-хэу адыгэм хэлъыгъэм чIанэ фэмыхъоу непэ ныбжьыкIэм, адыгэ цыфым зэрихъан, зэрэ-хэлъын фаер ыгу риубытагъ. Ащ тетэу непи мэлсэу.

Адыгабзэу — лъэпкъыбзэр шIу ыльэгъугъ, икIэсагъ, ибаи-гъэ къызIэкигъэхъаным пы-лбгъ. Унагъоу зыцаплугъэр

лэжъэкIо унагъу. Ятэрэ янэрэ ясабийхэу Султланрэ Фатимэрэ яплун кIуачIэу, шIэныгъэу яIэр рахылаагъ, дахэу, Iэдэб ахэ-лэу аплугъэх. Апшэрэ гъэсэ-ныгъэ тIуми арагъэгъотыгъ. Фа-тимэ унагъо ис. Султлан бэ-мышIэу зэрэчылэу къэбар гушIуагъомкIэ ыгъэгъушхуагъ, шххэгъусэ илэ хуэгъ. Тхьэм насыпышIо ешIых! Нэнэжъэу Сарэ унагъомкIэ яупчIэжъэ-гъу, шIу альэгъу, ыIорэр ашIэ, адыгабзэм ибаиныгъэрэ ишэ-рыуагъэрэ ижабзэ къыхэцэу, тибзэ шIу арегъэлъэгъу.

Сабыир унагъом игъундж, зэкIэ къызсэжъэрэри унагъор ары — ар лъэпкъым ыльапс. Хэгъэгур хэгъэгур зышIырэр лъэпкъыр ары. Унагъор пытэ-мэ, дахэмэ лъэпкъыри унагъо-ри дэхэшт, пытэшт. Пшъэры-лэу унагъом иIэр тэрэзэу ыгъэцэкIэмэ, хэукъоныгъэу цыф-хэм ашIыхэрэр бэкIэ нахь мэ-кIэшт. Цыфыр зафэмэ, хэукъо-ныгъэм къарыу имыхымэ, нахь

лэаш, нахь дахэ икIэралыгъуи мэхъу. Зы нэбгырэми елбъы-тыгъэр макIэп. Сихъу Султлан ышIэрэм, ыIорэм кIэлыплъэжъ-рэ ныбжьыкI, джа гугъэ-гупшы-сэхэр идунэеелпъыкIэ ыльа-псэх. Тихэгъэгур шIум фацэзэ псэунхэу шысэтехыплэ цыф Iуш-хэр, лэрытхэр, гъэсэгъэхохэр, IэпIасэхэр упчIэжъэгъу-гуцы-лэгъу ышIыхэзэ журналэу «Ныб-джэгъу» зыфилорэм дэлажъэ.

Султан лъэпсэ пытэ ыдзы-гъахэу сэлъытэ. Ар лъэпкъым иныбжьыкIэ чан. Ыбзэ рылэ-жъэнэу, лъэпкъ шэн-хабзэхэм ягъэпытэн Iоф дишIэным афэ-хъазыр зэпыт. НыбжьыкIэм иплун зэкIэми тыналэ тетынэу, тичIыгу, тилъэпкъ нахь дахэ, нахь бай зэрэхуштым тылбъ-плъэнэу, цыф шIагъоу тихэгъэ-гу исмэ ялофшIагъэмэ тащегъэ-гуазэ. Чылэгъо зэфэшхъаф-хэм тадещэ, такъыдещыжъы, нэрылэгъу сурэтхэмкIэ къало-тагъэр гукъэкIыжъ тфэхунэу егъэпсы. Зытелэжъыхэрэ жур-налым ителлэу узылэпицэу гъэ-кIэрэклагъэ, уеджэным уре-гъэхуапсэ. ШIулэгъуныгъэу ялэпкъ фыряIэр къагъэлъэ-гъонэу, нидэлъфыбзэм илэ-пIагъэрэ илэшIугъэрэ зэхашIа-

гъэу, жэбзэ зэгъэзэфэгъэкIэ шылэныгъэм илэныкIэ зэфэ-шхъафхэм апыл цыфхэм ялофшIагъэ тыхэгъуазэ, сурэт-хэм къэлуагъэр нэрылэгъу къытфашIыжъы. Ащ фэдэ тхы-гъэхэм якупкI куу, еклопIагъэ-хэр гъэшIэгъон — а пстэур зыгу къыкIэу, зыкIэлэмыпэ къы-чIэкIыхэрэм уасэ афэмышын плъэкIыштэп. Псэлъэ ушэтыгъэ нафэхэр хэтрэ цыфы ыгъэфэ-дэнхэ ыльэкIышт: еджакуи, Iоф зышIи, езыгаджи, ини, цы-кIуи. Лъэпкъ гъэзетым журнал-хэм, телекъэтынхэм ыкIи ра-диом тиадыгъ лъэпкъ ипсэукIэ, илофшIагъэ къытфалыатэ. Къа-рытыджыкIэу, къытагъэлъэгъоу, зэхытагъэхэрэм тызэрэпхы, лъэмыджэу тызэфэщэ, къэбар гъэшIэгъонхэмкIэ тыкыгъэбаи, зигъо Iофыгъохэм ашххэ къы-рахы, пшIэн фаемерэ шыкIэу фэхуштымрэ уарегъэгупшысэ.

Сэ Сихъу Султлан адыга-бзэмкIэ езгъэджагъ. Бзэм, ны-дэлъфыбзэм шIулэгъуныгъэу фисилэр зэрэдэгъошхуэгъэм сыцэгъушIуыкIы. Усэ тхыныр ятфэ-нэрэ классым щедгъэжъагъ. «Гугъэ» зыфилорэ гъэзетым ти-усэхэр къышIыдгъэлъэгъуагъэх, темызэщэу тхэным Iоф дэзы-шIэнэу фаехэм Iэпылэгъу яд-гъэгъотыгъ. Султлан къахэцэу анахь чанэу силагъэхэм ащыц. Игухэлъ-гупшысэхэр зэхыуи-мыгъэхэу къыпшIокIыштыгъэп.

Илэагъо, ичылэ фэусагъ, усэ цыкIуэхэмкIэ шылэныгъэм илэ-ныкIэ зэфэшхъафхэм анэ-сыгъ. Чылапхъэу хэудзэрэм лъа-псэ зидзыхIэ, лэашэу гуагэ мэхъу, гупшысэ зафэ зыхэлъ цыфым тапэки шIогъэшхо къы-хьын зэрилъэкIыштым гугъэ-плэшIухэр уегъэшIы.

Непэ Кошхъэблэ район гъэ-зетым икIыдэгъэкIыын дэла-жъэхэрэм ащыц Сихъу Сул-тан. Къытхыхэрэм сяхэ. Сэ-гъэлапIэ тхылъ къыдигъэкIы-гъэми, журналым, гъэзетым игупшысэ къыригъэхъагъэми. Усэагъо ныбжьыкIэхэм язэнэ-къокъу апэрэ чIыплэр къызэрэ-шыфагъэшъошагъэри гүлэтыплэ-шхоу ичылэгъухэмкIэ тшыхуэгъ. Акъылэгъу сишIэу игухэлъхэм-кIэ къыздэгъуащэ ыкIи лэашэу сегъэразэ, фэразэх ти Хьа-кIэмзые дэсхэри. Къоджэ ха-сэм илофыгъохэм чанэу ахэ-лажъэ. Ежъ ыгукIэ IофышIухэм афаблэ, цыфхэри кIегъэгъушIух.

ИдунэететикIэкIэ, щэч хэ-мылэу зафэ, ащ елытыгъэу Iэпылэгъуи егъоты. Тхъаегъэпсэу зэкIэ, лъэпкъ Iофыгъом фэгъэ-хыгъэ гупшысэхэр къыдэзы-гошыхэрэр, къыдэлэпылэхэрэр! IофыгъошIухэмкIэ тызэкъотмэ, тилъэпкъыи тыхэгъэгукIи хэхъо дэгъухэр тшIышъушт.

ХЬАКIЭМЫЗ Нин.
Урысыем изаслуженнэ кIэ-лэгъагъ.

Адыгэ шъуашэм итхыд

(КъызыкIэлъыкIорэр мэлыльфэгүм и 5-м къыдэкIыгъэ номерым ит).

— УукIыкъон, — ылуагъ лыжъым, — шIоп ало. — Ащ зыгорэ хэлъ!

КIалэм ятэ къушхъэм ри-мыдзыхэу, макIэу еклотэхэи, ащ гъочIэгъоу иIэм шигъэбылби, машо къыфызэкIыгъани, ядэжъ къэкIожъыгъ. Мафэ къэси ышхыныр ятэ къызыкIэлъэу-рэ Iэмэ-псымэхэмрэ шъэфэу къыфихыштыгъэх. Къахыр гъо-чIэгъым чыжъэу IумыкIэу ша-клоштыгъ, ежъ-ежырэу IофшIэн-хэр къызфигъотыжыштыгъэх. Лыжъыр зычIэсыгъэ гъочIэгъым мыжъопсэу къыкIэтIурэмэ ахэ-чыкIыгъэ кIэсэнэу кIэхэр зэ-пэжъыужъэу ыукъэбыштыгъэх, ыгъэкIэраклэщтыгъэх, мыжъо папцIэмэ къамэхэр, щэбзэпэ-пчыпылхъэхэр ахишIыкIышты-гъэх. ЛэуцэцIэу къыукIырэмэ ашъохэр ыгъэгъушъыштыгъэх,

щыгъынхэр, падохэр, щазмэхэр, хъазырхэр, бгырыпххэр ахишIы-кIыштыгъэх. Ежъми ахэр ыгъэ-федэщтыгъэх, зычIэлъэщты-гъэх. ГъочIэгъыр кIакохэмкIэ къыпкIыхъээ фэбапIэ ышIыгъ. Шъыхъабжъэмэ щэбзалъэхэр, щэбзэпкъыхэр апылбгъэх, шы-кIэпщынэ хъокIыгъэри, аркъэн-хэри дэпкъымэ апылбгъэх.

Ильэс заулэ тешIагъэу амы-шIэрэ цыф лъэпкъхэр къуа-джэм къытебанэхэи ахъунклагъ. Мылкъоу, лэжыгъэу дэлъхэр зэрапхъуагъэх. ДжэныкIэ ма-шIохэр зэбгыратэкъухи агъэкло-сагъэх. Къуаджэр къэдзыхъа-гъэу алыгъыгъ. Гъаблэрэ чыIэ-рэкIэ цыфхэр кIочIаджэ ашIын-хэшъ, гъэрэу дащынхэу загъэ-хъазырыштыгъ. Мафэ горэм, имыхэбзахэу, кIалэр гужъуа-гъэу шхыни ымылбгъэу ятэ дэжъ къэклагъ, къуаджэм къе-хъулагъэри къыфилотагъ.

— Цыфмэ агу кIодыгъэ. Бзылфыгъэхэр сабийхэр мэгъы-х, зауIлэу-жы, Тхэр Iэ-пылэгъу къафэ-хъунэу елбълх.

Хъульфыгъэмэ ашIэщыр амы-шIэу зэусэ-жыых... О сыд плора тят, сыд тшIэмэ хуэшт?

Къахырэ зи ымылоу егупшы-сэу бэрэ шы-сыгъ, етIанэ къэ-тэджи шъо сах-нэтым лы гъу-гъэр изы къы-фишIи, шъаом къыритыгъ:

— Сэ слорэр арэп, сишъау, къуаджэм ыIо-рэр ары нахь. КIожыи цыфхэр гъашхэ. Зэон

зылэагъоу къэнэгъэ хъуль-фыгъэхэр къэгъэхъазырых. Сэ-ри мычыжъащэу уауж си-тышт. СыкIэсымэ зыгорэмэ тIаусэн...

— Тят уябгъуклон плъэкIы-нэу щытэп ахэм. ДэхъапIи дэ-кIыпIи имыIэу къуаджэр къа-дзыхъагъ. Сэри къушхэ шы-гумкIэ ерагъэу сыкIэклагъ.

— СямыбгъукIомэ сыкIэнагъ-ныла. КIо, ослуагъэр гъэцэкIэ. Сэ гъочIэгъымкIэ сыкIэклошт. СыкIэсымэ тшIэщтымы тызэ-деусэн, — ятIонэрэу кыло-жыгъ Къахырэ ишъао гъогу тыригъэхъажъызэ.

Лыжъым цые хъапIыр къызышIылы, хъазырмэ мэшIо тэп зырыз къыригъэтысхыи, кIакоу зытыриубгъуи гъочIэ-гъым фиузенкIыгъ.

Чэпэ зэхэогъумэ адэжъ Къа-хырэ ыкIэу къуаджэм нэсы-жыгъ. Лыр цыфмэ афиго-щыгъ, къырищэжъэщхэри ыгъэ-нэфагъэх. Купыр зэусэжъэу щытыгъ...

— Iэмэ-псыми, Iаши зэбгы-

рахыгъ. Ижырэ зэуакIэр зэ-блэхуэгъэ хуэгъэ, Iэпшъэ гъу-шъэкIэ бгъэхъэн шIагъо шы-лэжъэп. Къулаигъэ хэлъэу амал горэм лыхыгъэн фае. Тина-хыжъхэри къушхъэм еты-дзыхыжъыхэзэ тыухыгъэх. Ты-зэупчIыжъын жъы тилэжъэп... Къахырэ шылагъэмэ зыгорэ къыгупшысыштыгъ. Сыд фэдэ IофкIи Iэзагъэ, — купым щыц горэм къылуагъ.

— Щыгъэтыжыгъэн фае а хабзэр. Жъы уимыIэу тэ къып-хышIа гупшысэр, — къылуагъ адрэм.

Ащ дэжъым, зыми гу лы-мытэу, мыжъо чIэгъым къычIэ-пшыгъэ фэдэу, макъы лъакъи къымыгъэлэу, лыжъ горэ апа-шххэ къыуцугъ. Лыжъ одым езэрэгъэплъыгъэх. АмышIэрэ цыфыр гъэшIэгъонэу фэлэгъа-гъэ. Пэло пырацэм нэгъу одыр хэклиуадэти жакIэм шыщы хъу-жыштыгъэ. ЗытыригъакIэу пчы-пиджынэу ылыгъым къохъа-жырэ тыгъэм инэбзыхэр шы-джэгущтыгъэх. ЫкIыбкIэ щэ-

бзалъэри шIохэлъэгъагъ. КIэаго кIыхъэу теубгъуагъэр лыжъым зытыригъэзыгъ. Цые хъапIым ыбгъэхэр къыIэтхэу бгъуитIум-кIи атэдэгъэ хъазырхэр къэ-лэгъуагъэх. Бгырыпхэу телбым къамэр, Iэмэ-псымэ цыкIу зэ-фэшхъафхэр пылбгъэх. Лъэ-дакъэ зыкIэмыт цуакъэмэ упкIэ шъабэхэр къатехъэщтыгъэх. Лъэ-кIаплэмэ къящэкIыгъэ упкIэмэ, зырызэу заритымэ макIэу зи-гъэсысызэ, лыжъыр ынэ иуагъэ-хэмкIэ къахалпэщтыгъ. ГушIуа-гъо горэ ынэгъушххэ зэлъа-гъэмэ ащызекIоштыгъ. Шъуа-шэри агъэшлагъоу, ежыри къа-мышIэжъэу лыжъым бэрэ еплъыгъэх. Тхьэм къафигъэ-кIуагъэу къащыхъоу, алон амы-шIэу ошIогум дэплъыгъэх. Къа-хырэ ишъао купым къахэкии лыжъым зыфигъэзагъ:

— Тят, зыфэлIуагъэр згъэ-цэкIагъэ. Цыфхэр шхагъэх, ку-пыр хъазыр. ТшIэщтыр къало...

Ащ дэжъыр ары нылэп цыф-мэ лыжъыр зашIэжыгъэр. Шыхэр къэбырысырыгъэх.

— Къахыр, Къахыр ары! Тхьэм къытфигъэклагъ! Ахъ-рэт дунаим Тхьэм къытфыри-гъэкIыгъ. Ащ зыгорэ къыугу-пшысышт, — алоштыгъ цыфмэ Iапэ къыфашIызэ. АмышIэрэ дунаим къыхыхыгъэ шъуашэ-ри ежыри агъэшлагъохэу къе-плыштыгъэх, ашIошъ мыхъоу IэгъушъокIэ кытелабэщтыгъэх. Пчыпиджыныр зэлэпахызэ агъэ-чэрэгъуштыгъ, къамэу голы-ри, щэбзалъэм илэ щэбзащэ-хэри, щабзэри зэпаплыхъэ-щтыгъэх.

— ТыкIэсыжыгъфэ цыфмэ загъэфэбэнэу машIохэр зэкIэ-жъугъанэх. Зырызэу ыбгъэ те-дэгъэ хъазырмэ мэшIо тэпхэр лыжъым къыригъэзызэ, машIо-хэр зэкIагъэнагъэх. Бзылфы-гъэхэр, сабийхэр пагъэтысхъа-гъэхэу загъафабэщтыгъ, ежы-ри пагъэу ышххэ Iэтыгъэу зи-гъэпкъыезэ къахалпэщтыгъ.

ГЪУКIЭЛI Нурбий.
2016-рэ ильэс.

(Джыри къыкIэлъыкIошт).

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу
«Адыгэ Республикэм
икъэралыгъо тамыгъэхэм яхьылагъ»
зыфилорэм ия 5-рэ статья
зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм
фэгъэхьыгъ

*Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет — Хасэм
2016-рэ илъэсым гъэтхалэм и 23-м
ыштагъ*

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо тамыгъэхэм яхьылагъ» зыфилорэм ия 5-рэ статья зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо тамыгъэхэм яхьылагъ» зыфилоу N 90-р зытетэу 2007-рэ илъэсым мэкуогуым и 7-м къыдэклыгъэм ия 5-рэ статья (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2007, N 6; 2009, N 10; 2011, N 12; 2012, N 4) мы къыклэлъыкlorэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу: 1) я 8-рэ лахьыр мыщ тетэу тхыгъэнэу:

«8. А зы уахътэм Урысые Федерацием и Къэралыгъо быракъ, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо быракъ, муниципальнэ образованием, общественнэ объединением е предприятием, учреждением е организацием ябыракъ къалэтынхэ фæе зыхьуклэ, Федеральнэ конституционнэ законэу N 1-р зытетэу «Урысые Федерацием и Къэралыгъо быракъ ехьылагъ» зыфилоу 2000-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 25-м къыдэклыгъэм диштэрэ эклэлъыкluаклэм тетэу ахэм якъэлэтын макло. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо быракъ Урысые Федерацием и Къэралыгъо быракъ (унэлу фэгъэзагъэмэ) иджабгъуклэ цытын фæе.»;

2) мыщ фэдэ къэлуаклэ зилэ я 8¹-рэ лахьыр хэгъэхьогъэнэу:

«8¹. А зы уахътэм Урысые Федерацием и Къэралыгъо быракъ, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо быракъ, муниципальнэ образованием, общественнэ объединением е предприятием, учреждением е организацием ябыракъ къалэтынхэ фæе зыхьуклэ, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо быракъ нэмыкI быракъым исэмэгубгъуклэ цытын фæе (унэлу фэгъэзагъэу ущыт зыхьуклэ), быракъитlум нахьыбэ къалэт хьумэ, гупчэмклэ нахь къэгъэзагъэу ар цытын фæе.».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кluачлэ илэ зыхьурэ

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кluачлэ илэ мэхьу.

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКlУЩЫНЭ Аслъан**
къ. Мыекъуапэ,
гъэтхалэм и 29-рэ, 2016-рэ илъэс
N 521

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу
«Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм
ягъэцэклэжьиным игъом зэхэцэгъэным
илофыгъо заулэхэм яхьылагъ» зыфилорэм
зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным
фэгъэхьыгъ

*Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет — Хасэм
2016-рэ илъэсым гъэтхалэм и 23-м
ыштагъ*

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ягъэцэклэжьиным игъом зэхэцэгъэным илофыгъо заулэхэм яхьылагъ» зыфилоу N 225-р зытетэу 2013-рэ илъэсым шышхъэлум и 1-м аштагъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2013, N 8; 2014, N 4, 12; 2015, N 3, 12) зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнэу, мыщ фэдэ къэлуаклэ зилэ я 14¹-рэ статья хэгъэхьогъэнэу:

«Я 14¹-рэ статья. Игъэклотыгъэ гъэцэклэжьинымклэ ахъцэу атырэм щыц афэлъэгъужьыгъэныр

1. Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ягъэцэклэжьиным ахъцэу мазэм лъатырэр (унэу зыщыпсэухэрэм квадрат метрэ пчъагъэу илтым елтытыгъэу) афэлъэгъужьыгъэнымклэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъо тегъэпсыхьагъэу фэгъэкlorтэныгъэ зыфашыштхэр:

1) зизакъоу псэухэу, loф зымышлэхэу, унэр зиунаеу цытхэу, зыныбжь илъэс 70-м нэсыгъэхэм — процент 50;

2) зизакъоу псэухэу, loф зымышлэхэу, унэр зиунаеу цытхэу, зыныбжь илъэс 80-м нэсыгъэхэм — проценти 100;

3) loф зымышлэхэу, пенсием кluагъэхэу, зы унагъом цыщхэу, яунэе унэм щызэдэпсэухэу, аныбжьклэ илъэс 70-рэ хъугъэхэм — процент 50;

4) loф зымышлэхэу, пенсием кluагъэхэу, зы унагъом цыщхэу, яунэе унэм щызэдэпсэухэу, аныбжьклэ илъэс 80 хъугъэхэм — проценти 100.

2. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет егъэнафэ гъэцэклэжьиным пæе ахъцэу атырэмклэ компенсацииэхэр зэралэклагъэхьажьыштхэ шыклэр.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кluачлэ илэ зыхьурэ

Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мæфи 10 зытешлэклэ, мы Законом кluачлэ илэ мэхьу ыкли 2016-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу правэм ылъэныкъоклэ цылэ хъугъэ зэфыщытыклэхэр къыхеубытэх.

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКlУЩЫНЭ Аслъан**
къ. Мыекъуапэ,
гъэтхалэм и 25-рэ, 2016-рэ илъэс
N 522

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет — Хасэм
идепутатхэр хэдзыгъэнхэм пæе
зы мандат зилэ хэдзыплэ койхэм ясхемэ
ухэсыгъэным ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешы:

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр хэдзыгъэнхэм пæе зы мандат зилэ хэдзыплэ койхэм ясхемэ гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кluачлэ илэ мэхьу.

**Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо
Совет — Хасэм и Тхьаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ**

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхалэм и 23-рэ, 2016-рэ илъэс
N 1468

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм
иминистрэхэм я Кабинет
иунашъоу N 53-р зытетэу
«Цыф куп гъэнэфагъэхэм
транспорт фэло-фашлэхэр
афэгъэцэклэгъэнхэмклэ loфтхьабзэхэм
яхьылагъ» зыфилоу
2005-рэ илъэсым гъэтхалэм и 29-м
аштагъэм ия 1-рэ пункт ия 1-рэ подпункт
кluачлэ имылэжьэу лъытэгъэным
фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 53-р зытетэу «Цыф куп гъэнэфагъэхэм транспорт фэло-фашлэхэр афэгъэцэклэгъэнхэмклэ loфтхьабзэхэм яхьылагъ» зыфилоу 2005-рэ илъэсым гъэтхалэм и 29-м аштагъэм ия 1-рэ пункт ия 1-рэ подпункт кluачлэ имылэжьэу лъытэгъэнэу (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2005, N 3, 7, 9; 2008, N 12).

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кluачлэ илэ мэхьу.

**Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат**

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхалэм и 31-рэ, 2016-рэ илъэс
N 48

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкъу хэхьэрэ члыгу лахьхэу бэджэндэу аштэхэрэм ыпклэ зэратышт шыклэм
ехьылагъ

Урысые Федерацием члыгухэмклэ и Кодекс ия 39⁷-рэ статья, Адыгэ Республикэм и Законэу «Члыгум епхыгъэ зэфыщытыклэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехьылагъ» зыфилоу N 86-р зытетэу 2007-рэ илъэсым мэкуогуым и 7-м къыдэклыгъэм ия 3-рэ статья ия 7-рэ пункт атэгъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкъу хэхьэрэ члыгу лахьхэу бэджэндэу аштэхэрэм ыпклэ зэратышт шыклэр гуадзэм диштэу гъэнэфэгъэнэу.

2. Мы къыклэлъыкloхэрэм кluачлэ ямылэжьэу лъытэгъэнэу:

1) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм

хэм я Кабинет иунашъоу N 188-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкъу хэхьэрэ члыгу лахьхэр бэджэндэу зэраштэрэм, палъэу бэджэндьпклэр зэратыштым ыкли ар къызэрэрадзэшт шыклэм яхьылагъ» зыфилоу 2007-рэ илъэсым шэклогуым и 15-м аштагъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2007, N 11);

2) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 58-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкъу хэхьэрэ члыгу лахьхэр бэджэндэу зэраштэрэм, палъэу бэджэндьпклэр зэратыштым ыкли ар къызэрэрадзэшт шыклэм яхьылагъ» зыфилоу 2010-рэ илъэсым мэлылфэ-

гуым и 13-м аштагъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2010, N 4);

3) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 156-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкъу хэхьэрэ члыгу лахьхэр бэджэндэу зэраштэрэм, палъэу бэджэндьпклэр зэратыштым ыкли ар къызэрэрадзэшт шыклэм яхьылагъ» зыфилоу 2010-рэ илъэсым шышхъэлум и 27-м аштагъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2010, N 8);

4) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 45-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкъу хэхьэрэ члыгу лахьхэр

бэджэндэу зэраштэрэм, палъэу бэджэндьпклэр зэратыштым ыкли ар къызэрэрадзэшт шыклэм яхьылагъ» зыфилоу 2013-рэ илъэсым гъэтхалэм и 1-м аштагъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2013, N 3).

3. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кluачлэ илэ мэхьу.

**Адыгэ Республикэм
и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат**

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхалэм и 31-рэ,
2016-рэ илъэс
N 51

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ия 25-рэ ИЛЪЭС ФЭГЪЭХЫГЪ

Адыгэ Республикэм ия 25-рэ илъэс фэгъэхьыгъэу «Культурэм илофышлэ анахь дэгъу» зыфиорэ зэнэкъокъур Мыекъуапэ щызэхашагъ. Къалэхэм, районхэм къарыкыгъэхэм ялэпэлэсэныгъэ къагъэлыгъагъ.

ЗэхэщэкӀо дэгъоу щэрэт

Зэнэкъокъум икызылэхын хэлэжъагъэхэм гукъэкыжъэу ялэр макӀап. Республикэм културэмкӀэ и Гулчэ идиректорэу Къулэ Амэрбий яклэщакӀоу културэм илофышлэхэр, еджакӀохэр зэхэтхэу пчэгум кыхьагъэх, республикэм ехьылгъэ ордэхэр къалагъэх, къэшъагъэх.

Ти Лышхъэу ТхьакӀушынэ Аслъан, Правительствэм, зэхэщэкӀо купым ацӀкӀэ зэнэкъокъум хэлэжъэрэмэ къафэгъушъагъ, гъэхьагъэхэр ашынэу афилагъ Урысыем, Адыгеим, Ингушетием културэмкӀэ язаслуженнэ илофышлэу, Адыгэ Республикэм културэмкӀэ иминистрэ игуадзэу ШъэуапцӀэкӀо Аминэт.

ШъэуапцӀэкӀо Аминэт иеплъыкӀэхэм къахигъэщыгъ зэнэкъокъум имэхьанэ зыкызылэтырэр. Республикэм ия 25-рэ илъэс пэгъокӀыхъэ, ялофшлагъэ зэфахысыжъы, зым зыр ищысэтэхьыпӀ. Зэнэкъокъур еджапӀэ афэхъу.

Пхъэдзым ыуж аублэ

Мыщ фэдэ зэлукӀэгъухэм уилэпэлэсэныгъэ къащыбгъэлъэгъоныр лэшлэхэп. Сыд фэдиз опыт уилэми, огумэкӀы. ЗэхэщакӀохэм ар къыдалыты, пхъэдзыкӀэ кыхахыгъ чэзыур зынэсыщтыр. Апэу пчэгум кыхьагъэр лъэпкӀэ искусствэм щызэлъашлэрэ НэгэрэкӀо Казбек ары.

Адыгэ шъуашэр щыгъ, адыгабзэкӀэ лупкӀэу къэгъушылэ. ЛъэпкӀэ ордэу кыхидзэхэрэр фольклорым кыыхыгъэх. Жыур игъусэш, адыгэ шэн-хабзэхэри ирепертуар нахьышлэу хигъэхьагъэх. К. НэгэрэкӀор шыкӀлэпщынау, къамылапщ, пщынао, ансамблэу «ДжэныкӀо машом» ихудожественнэ паш. Апшъэрэ еджапӀэр кызыериухыгъэр къэтӀагъэм кыхэдгъэхъожмэ, Тыркуем, Германием, нэ-

мыкӀхэм зэращылагъэм игугъу къэтшын фаеу тэлытэ.

Творчествэм илэпэлэсэныгъэ зэрэщыпхырищырэм, исэнэхьат лъагъу ылэтын зэрилъэкыгъэм афэшӀ хэушъафыкыгъэ Диплом Казбек къыфагъэшъошагъ. Шэуджэн районым ар щэпсэу.

Красногвардейскэ районимкӀэ Улапэ културэм и Унэу дэтым илофышлэу, ансамблэу «Бэслъэнэим» къашъохэр фэзыгъэуцурэ Уракъ Заринэ бэшлагъэу тинэлуас, искусствэм лъэгъо хэхыгъэ фэзышлы зышлоигъомэ ащыщ. Пчэгум дахэу кызырэрэщышъорэм дакӀоу, ныбжыкӀэхэр зылыщэнхэ елӀэкӀы. — Сисэнэхьат сыгу рехьы, цыф гъэшлэгъонмэ салугъакӀэ, — къытиуагъ Уракъ Заринэ. — Културэм илофышлэхэм непэ сакӀырыпллы сшлоигъу.

Заринэ я 2-рэ лъэгаплэ зилэ Дипломыр фагъэшъошагъ.

Джэджэ районим кыкыгъэ Светлана Выдайко ящэнэрэ чыплэр кыдыхыгъ.

Очэпщые културэмкӀэ и Унэ ихудожест-

веннэ пашэу Цэй Иринэ зыгъэпсэфыгъо уахьтэм изэхэщэнкӀэ, сэнаушыгъэу кыгъэ-лъэгъуагъэмкӀэ къахагъэщыгъ.

Мыекъопэ районим илӀыкӀоу Сюзанна Бабаян културэ ин хэлъэу исэнэхьат ехьылгъэ къэбархэр кыиотагъэх. Къалэу Мыекъуапэ културэмкӀэ и Унэу «Гигантым» истудиэу «Сувенирым» ипашэу Владимир Хурс, АдыгэкӀалэ ЛъэпкӀэ културэмкӀэ и Унэ ирежиссерэу ТаткӀо Нэфсэт, Кошхьаблэ районим ЛъэпкӀэ културэмкӀэ и Унэ илофышлэу Цаликова Бэлэ дипломхэр аратыжыгъэх.

Анахь дэгъур тэшӀэ

Културэм илофышлэхэм анахь дэгъур къахэбгъэщынынр псынклагъоп. Журим изэфэхьысыжъхэм тяжэн фаеу хъугъэ. ТэхутэмькӀоу районим културэмкӀэ и Унэ иметодистэу Хъуажэ Асыет апэрэ лъэгаплэ зилэ Дипломыр фагъэшъошагъ. Зэнэкъокъур рамыгажъэзэ ащ гушылгъу тыфэхъугъ.

ТэхутэмькӀуаехэм мыгъэ гъэхьагъэу ашылгъэр макӀап. КъэшъокӀо купэу «Адыгэхэр» зыфиорэр Урысыем изэнэкъокъоу Москва щыкӀуагъэм хэлэжы, апэрэ чыплэр, шлухьафтын шъхьалэр кыдыхыгъэх. Джырэ уахьтэ културэм илофышлэ зэхокӀыныгъэу фэхъухэрэр дэгъоу къэзыгъэлъэгъуагъэхэм Хъуажэ Асыет ащыщ.

Зэнэкъокъум хагъэунэфыкӀырэ чыплэхэр кышщыдзыыхыгъэхэм ахьщэ шлухьафтынхэр, дипломхэр аратыжыгъэх.

НабэкӀохэу Эрхъанрэ Алихъанрэ джыри сабыих. Адыгэ шъуашэр ащыгъэу зэлукӀэгъухэм ащылъэгъугъэх. ХъокӀон Хъамеди лъэпкӀэ шъуашэр щыгъ, ипхъорэлъфхэм альэплъэ. ЗэхэщакӀохэм лъэшэу афэраз.

— МэфӀкӀ зэхэхъэу тилэхэр нахьыбэ зэрэхъугъэхэм сегъэгъушӀо, — елӀо ХъокӀон Хъамедэ. — Сабыйхэр зэлукӀэгъухэм ахэтэщэх. ЯцӀыкӀугъом альэгъурэр ащыгъупшэжырэп.

Културэм илофышлэ зэхэщэкӀо дэгъоу щытын фаеу зэнэкъокъум хэлэжъагъэмэ къыталагъ. Сыд фэдэ кыныгъохэр тилэми, културэм имэхьанэ къедгъэлъыхы хъуцтэп.

Сурэтхэр зэхэхъэм кышщытетхыгъэх.

БАСКЕТБОЛ. СУПЕРЛИГЭМ ия 3-рэ КУП

«Динамо-МГТУ-р» лъэкӀуатэ

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Тегас» Динской район — 85:65 (22:13, 25:13, 22:17, 16:22). Мэлыльфэгъум и 4-м Мыекъуапэ щызэдешлагъэх. Зезышагъэхэр: Д. Соболев — Воронеж, В. Кудряков — Санкт-Петербург, А. Лаврухин — Москва хэку. «Динамо-МГТУ»: Гапошин — 12, Абызов — 12, Хмара — 7, Еремин — 16, Широков — 7, Фильченко — 4, Путимцев, Чураев — 19, Ковалев, Милютин, Лавриненко — 3, Шибаев — 5.

Суперлигэм ия 3-рэ куп хэт баскетбол командэхэр медальхэм афэбанэх. ТеклоныгъитӀу кыдзыыхыгъэрэр лъэкӀуатэх. «Динамо-МГТУ-р» «Тегасым» шлокыгъ.

Воронеж ыкӀи Курскэ якомандэхэр гъогъуитӀо зэдешлагъэх, теклоныгъэр командэ пэпчэ зэ

кыдыхыгъ. Тыгъуасэ ящэнэрэу зэлукӀагъэх, ешлэгъур зыхыгъэм «Динамо-МГТУ-р» лӀукӀэщт.

Апэрэ ешлэгъур мэлыльфэгъум и 10-м Воронеж е Курскэ щыкӀошт, и 13-м Мыекъуапэ щызэлукӀэщтых.

Сурэтыр ешлэгъум кышщытетхыгъ.

НэкӀубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТӀЫЛЬ Нурбий.

Зэхэщышагъэр ыкӀи кыдзыгъэкӀырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкӀэ ИофхэмкӀэ, ІэкӀыб кӀэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкӀэгъухэм адырӀэ зэпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыгъэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэкӀыжъ зыхьырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зышаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ИофхэмкӀэ, телерадиокъэтынхэмкӀэ ыкӀи зэлы-ІэсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлары-шлӀп, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкӀэмкӀи пчӀагъэр 5063

Индексхэр 52161 52162 Зак. 160

Хэутыным узщыкӀэтхэнэу щыгъ уахьтэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкӀэтхэгъэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр

МэщӀэкӀо Саид

ПшъэдэкӀыжъ зыхьырэ секретарыр ЖакӀэмыкӀо Аминэт